

دور کردن فرزندان از پدر خشونت گر

Photo: Ljupco Smokovski/shutterstock.com

موسی برزین، وکیل خانه امن

پوشش: سلام. من نزدیک به ده سال است که ازدواج کرده‌ام و دو فرزند دارم. یک دختر هشت ساله و یک پسر سه ساله. متأسفانه شوهرم رفتارهای بسیار بدی در منزل دارد. او در بازار کار می‌کند و کارش تاثیر زیادی بر اعصاب او گذاشته است. بسیار خشن است و همیشه فریاد می‌زند و به زمین و زمان فحش می‌دهد. از همه چیز ناراضی است. فقط دنبال پول است و هیچ چیز دیگری برایش اهمیت ندارد. در بازار نیز همه از او شاکی هستند چون خیلی بدحساب است. چندبار طلب کارهایش در خانه آمدند و سر و صدا کردند. علاوه بر این‌ها نسبت به بچه‌ها خیلی خشن است. همیشه سرشان داد می‌زند. وقتی بچه‌ها سر و صدا می‌کنند، آن‌ها را در اتاق حبس می‌کند. بچه‌ها خیلی از پدرشان می‌ترسند. من هم هر موقع اعتراض کنم، شروع می‌کند به فحش دادن و بد و بیراه گفتن به خانواده من! آن‌قدر جلوی بچه‌ها فحش‌های رکیک داده که بچه‌ها هم یاد گرفته‌اند. چند وقت پیش دخترم در مدرسه به همکلاسی‌اش یک فحش زشتی داده بود که معلم من را به مدرسه خواست. همان فحشی که پدرش همیشه در خانه تکرار می‌کند. خانه را برای من و بچه‌ها جهنم کرده است. مرا تهدید می‌کند که طلاق می‌دهم. من خیلی نگران بچه‌ها هستم. با این وضعیت شخصیت و تربیت بچه‌ها خیلی بد می‌شود. خودم هم کارم به جایی رسیده که قرص اعصاب می‌خورم. چند وقت پیش با یکی از نزدیکان مشورت کردم و به این نتیجه رسیدم که جدا بشوم. نمی‌دانم تصمیم درستی گرفته‌ام یا نه، اما می‌خواستم از شما بپرسم آیا می‌توانم طلاق بگیرم؟ آیا می‌توانم سرپرستی بچه‌ها را بگیرم؟

پاسخ: سلام. بهتر است قبل از هر گونه اقدام قضایی، با یک مشاور خانواده نیز مشورت کنید. اگر شوهرتان موافقت کند، می‌توانید او را هم نزد مشاور ببرید. راهنمایی‌های مشاور خانواده می‌تواند در تصمیم‌گیری به شما کمک کند. اما در مورد طلاق عرض شود که زن در برخی موارد می‌تواند تقاضای طلاق دهد. در مواردی که زن در وضعیت عسر و حرج قرار گیرد، می‌تواند از شوهر خود طلاق بگیرد. عسر و حرج یعنی وضعیتی که باعث سختی و مشقت زن می‌شود. خشونت‌های شوهرتان نسبت به خودتان و بچه‌ها می‌تواند توجیهی برای طلاق باشد، اما توجه کنید که گفته‌هایتان را باید به نوعی اثبات کنید. یعنی به صرف ادعا، دادگاه حکم طلاق را صادر نمی‌کند. توجه کنید که در صورتی که یک‌طرفه تقاضای طلاق دهید، ممکن است به نتیجه رسیدن آن سال‌ها طول بکشد و این هم مشکلاتی را برای شما ایجاد خواهد کرد، چون با تقاضای طلاق به احتمال بسیار باید محل زندگی خود را جدا کنید. بنابراین بهتر این است که رضایت شوهرتان برای طلاق توافقی را جلب کنید.

پوشش: احتمال اینکه شوهرم قبول کند خیلی کم است، هر چند خودش برای تهدید می‌گوید که طلاق می‌دهم. حالا اگر یک‌طرفه تقاضا کنم، با توجه به اینکه رسیدگی خیلی طول می‌کشد، تکلیف بچه‌ها چه می‌شود؟ آیا می‌توانم بچه‌ها را با خودم ببرم؟

پاسخ: خوشبختانه در این مورد قانون حمایت خانواده، مقررات خوبی پیش‌بینی کرده است. اگر شما تقاضای طلاق دهید، می‌توانید نسبت به بچه‌ها درخواست صدور دستور موقت بدهید. یعنی از دادگاه بخواهید تا تعیین تکلیف نهایی، حکم به بودن بچه‌ها با شما دهد. بر طبق ماده 7 قانون حمایت خانواده: «دادگاه می‌تواند پیش از اتخاذ تصمیم در مورد اصل دعوی به درخواست یکی از طرفین در اموری از قبیل حضانت، نگهداری و ملاقات طفل و نفقه زن و محجور که تعیین تکلیف آن‌ها فوریت دارد بدون اخذ تamin، دستور موقت صادر کند. این دستور بدون نیاز به تأیید رئیس حوزه قضایی قابل اجرا است. چنانچه دادگاه ظرف شش ماه راجع به اصل دعوی اتخاذ تصمیم نکند، دستور صادرشده ملغی محسوب و از آن رفع اثر می‌شود، مگر آن که دادگاه مطابق این ماده دوباره دستور موقت صادر کند.» البته توجه کنید صدور دستور موقت برای قاضی الزامی نیست. شما باید مدارک و شواهد کافی مبنی بر اینکه سلامت و تربیت بچه‌ها از سوی پدرشان در خطر است ارائه دهید. می‌توانید در این مورد افراد مطلع را به عنوان شاهد به دادگاه معرفی کنید. به هر حال اثبات موضوع بر عهده شما است.

پوشش: آیا بدون تقاضای طلاق می‌توانم بچه‌ها را از پدرشان دور کنم؟ چون بعضی وقت‌ها فکر می‌کنم که جدا نشوم و فقط به نوعی بچه‌ها را نجات بدهم. چون طلاق در خانواده ما خوب نیست و از لحاظ اجتماعی مشکلات زیادی را می‌تواند به وجود آورد. پدر و مادرم حتماً با طلاق گرفتن من مخالفت می‌کنند.

پاسخ: این امکان وجود دارد اما کمی دشوار است. بر طبق ماده 1173 قانون مدنی: «هر گاه در اثر عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی پدر یا مادری که طفل تحت حضانت اوست، صحت جسمانی و یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد، محکمه می‌تواند به تقاضای اقربای طفل و یا به تقاضای قیم او، یا به تقاضای رئیس حوزه قضایی، هر تصمیمی را که برای حضانت طفل مقتضی بداند، اتخاذ کند.»

با استناد به این ماده می‌توانید از دادگاه بخواهید که در راستای مصلحت فرزند، دستور جدا کردن محل زندگی کودکان با پدرشان را صادر کند. اما باز باید توجه کنید که تا دادگاه قانع نشود که تربیت بچه در خطر است، چنین دستوری را صادر نخواهد کرد. یعنی مهم‌ترین مسأله‌ای که شما باید در نظر داشته باشید، اثبات رفتارهای خشونت‌آمیز همسرتان است. به احتمال زیاد همسرتان خشونت را انکار خواهد کرد. شما باید از هم‌اکنون مدارکی دال بر خشونت شوهرتان جمع‌آوری کنید.

پرسش: اگر طلاق بگیرم، آیا دادگاه بچه‌ها را به من می‌دهد؟ هدف اصلی من از جدا شدن، این است که بچه‌ها با پدرشان زندگی نکنند.

پاسخ: بر اساس قوانین ایران حضانت فرزند تا 7 سالگی بر عهده مادر و پس از آن با پدر است، مگر اینکه پس از 7 سالگی اختلاف حاصل شود، که در این مورد دادگاه تصمیم می‌گیرد. بنابراین در صورت طلاق حضانت دخترتان با پدرش خواهد بود، مگر اینکه ثابت کنید که رفتار پدر با بچه‌ها خوب نیست و مصلحت دخترتان، زندگی کردن با شماست. البته توجه کنید که فرزند پس از بلوغ، از سن حضانت خارج می‌شود و خود می‌تواند در مورد اینکه با چه کسی زندگی کند، تصمیم بگیرد. بنابراین تا شما دادخواست طلاق بدهید و رسیدگی شود دخترتان به نه سالگی رسیده و خودش می‌تواند تصمیم بگیرد که با چه کسی زندگی کند. اگر دخترتان خواست که با شما زندگی کند، پدرش نمی‌تواند مانع شود.